

Nieuwsbrief - ERF Updates

Nummer 12, 2023

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1166](#) 08-09-2023

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:711](#) 11-08-2023

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:7686](#) 12-09-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:7620](#) 12-09-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:7448](#) 05-09-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:1894](#) 22-08-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:1935](#) 15-08-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:2566](#) 08-08-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:1494](#) 08-08-2023

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2023:3745](#) 13-09-2023

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2023:3803](#) 11-09-2023

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:ROBOVE:2023:3614](#) 06-09-2023

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2023:3688](#) 31-08-2023

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:5575](#) 30-08-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:5293](#) 30-08-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7594](#) 25-08-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:4479](#) 24-08-2023

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:ROBOVE:2023:3416](#) 22-08-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:5721](#) 16-08-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7593](#) 15-08-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7592](#) 10-08-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:6137](#) 09-08-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7103](#) 09-08-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:5777](#) 09-08-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7379](#) 09-08-2023

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:5314](#) 18-07-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:5766](#) 12-07-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:7829](#) 11-05-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:3610](#) 15-03-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:6547](#) 11-05-2022

Antillen

[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2023:165](#) 13-09-2023

[Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGCAA:2023:183](#) 30-08-2023

[Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGCAA:2023:191](#) 30-08-2023

RECHTSPRAAK

Ondanks dat erflaatster en appellant schimmig en ongelukkig handelden jegens legitimaris, is de overdracht van de woning geen gift, de door appellant geclaimde verrekening met de schuldig gebleven koopsom wordt wegens diens gebrekkige administratie afgewezen.

Erflaatster X is in 2009 overleden en heeft haar zoon Y [appellant] tot haar enig erfgenaam benoemd. Dochter A [geïntimeerde] is onderfd. In 1995 heeft X haar woning onder voorbehoud van de rechten van gebruik en bewoning overgedragen aan Y. De koopsom is omgezet in een renteloze lening. In deze nalatenschap zijn al diverse uitspraken gedaan (zie ERF 2016-0126 en ERF 2018-0004), waarin onder meer de omvang van de legitieme portie van A is vastgesteld op een bedrag van circa € 460.000. Y is veroordeeld deze legitieme portie aan A te voldoen en een betalingsregeling is bepaald. In een zeer uitgebreid vonnis gaat het hof in op de grieven van A. Ter zake van de overdracht van de woning staat onder meer de waardebepaling ter discussie, alsmede of sprake was van een gift en/of door Y in de loop der tijd gemaakte kosten en door Y ten behoeve van X gedane betalingen in mindering komen op de schuldig gebleven koopsom. Na de overweging dat de handelwijze van X en Y jegens A schimmig en ongelukkig was, beoordeelt het hof het juridische kader van de zaak. Het hof acht de waardebepaling akkoord en het renteloos schuldig blijven van de koopsom maakt het geheel nog niet tot een schijnconstructie. Omdat X in 2005 feitelijk niet meer in de woning verbleef, was haar gebruiksrecht al geëindigd en leidde de (formele) afstand daarvan niet tot een verarming. De verrekening van betalingen door A met de koopsom/lening roept diverse vragen op. In dat kader overweegt het hof dat gezien de familierechtelijke betrekking tussen X en Y, Y niet iedere euro die is voldaan hoeft te verantwoorden. Wel mag worden verlangd dat van omvangrijke transacties een deugdelijke administratie zou zijn bijgehouden. Enkele door X voor akkoord getekende afboekingen op de schuld acht het hof ongeloofwaardig. Het 'akkoord' betekent niet zonder meer dat deze jegens A in stelling kunnen worden gebracht. Kort en goed acht het hof de administratieve onderbouwing door Y van zijn vordering op X ondeugdelijk. Y heeft derhalve niet aangetoond dat de schuld aan erflaatster teniet is gegaan door verrekening. De handelwijze van Y jegens A acht het hof eveneens in strijd met de maatschappelijke zorgvuldigheid die jegens A in acht moest worden genomen. Vaststaat dat het vermogen van X is verdampt terwijl Y de regie voerde over het vermogen van X. Y is nog

steeds in het bezit van de voormalige woning van X (geschatte waarde € 2.500.000). In een ander geschilpunt meent Y dat A zich wederrechtelijk geld van X heeft toegeëigend. Volgens het hof heeft Y onvoldoende naar voren gebracht ter ondersteuning van deze stelling. Een brief waarin X haar boosheid uit jegens A over de vermeende toe-eigening en haar dagboekantekeningen maakt dit niet anders. Vervolgens gaat het hof in op de andere openstaande punten, waaronder de aard van een (grond)transactie in Canada en de waarde van de inboedel. Uiteindelijk vernietigt het hof de vonnissen van de rechtbank voor zover de koop/verkoop van de woning als een gift is beschouwd en de legitieme van A op € 460.000 is bepaald. Opnieuw rechtdoend stelt het hof de legitieme portie vast op € 65.000.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-08-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:1494

Zaaknummer: 200.235.298/02

Rechters: A.N. Labohm, T. van de Poll en R. Schoenmaker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voormalig bewindvoerder handelt niet onrechtmatig jegens erfgenaam/executeur, door de kosten van de door een buurman van erflaatster conform haar wens geregelde uitvaart van erflaatsters rekening te laten voldoen.

In 2010 heeft de in 2021 overleden erflaatster (eiser) X tot haar erfgenaam en executeur benoemd. Het vermogen van erflaatster stond onder bewind. X heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard en mede-eiser Y als executeur aan zich toegevoegd. Een buurman heeft de verzorging van de uitvaart van erflaatster op zich genomen. De kosten (circa € 18.000) zijn via A – de bewindvoerder – voldaan van de bankrekening van erflaatster door de nabestaandendesk van de bank waar erflaatster bankierde. X die sinds 2016 geen contact had met erflaatster, stelt dat A door het indienen van de factuur van de uitvaart bij de bank in strijd heeft gehandeld c.q. inbreuk heeft gemaakt op het erfrecht van X. Door de betaling is immers de nalatenschap verminderd. Ook is nagelaten (tijdig) het CTR te raadplegen teneinde erflaatsters erfgenamen/executeur te achterhalen. Y wordt niet-ontvankelijk verklaard omdat niet is gebleken dat een ruimschoots voldoende verklaring is afgelegd en Y derhalve geen executeur meer is. En ook overigens is de kantonrechter van oordeel dat zelfs als Y nog executeur zou zijn gebleven, hij geen belang heeft bij de ingestelde vorderingen. Y is immers geen erfgenaam van erflaatster en kan aldus niet in zijn vermogen zijn aangetast. De kantonrechter overweegt dat niet A, maar de buurman de uitvaart heeft geregeld, hetgeen volgens A de wens was van erflaatster. De kantonrechter stelt dat de uitvaart heeft plaatsgevonden conform de wensen van erflaatster. Hetgeen X hiertegen inbrengt volgt de kantonrechter niet. X had al zes jaar geen contact met erflaatster en kan dus geen wetenschap hebben omtrent een wijziging van haar wensen over de uitvaart. Gelet op het saldo van de nalatenschap acht de kantonrechter deze kosten, hoewel deze hoger zijn dan wat een gemiddelde uitvaart kost, in overstemming met de omstandigheden van erflaatster. A heeft door het indienen van de factuur van de uitvaart bij de bank niet gehandeld in strijd met c.q. inbreuk gemaakt op het erfrecht van X. Daarbij geldt bovendien dat X op dat moment de benoeming tot executeur nog niet had aanvaard en haar aanspraak op de nalatenschap latent was. Haar keuze over de aanvaarding was immers nog niet kenbaar gemaakt. Hooguit zou gezegd kunnen worden dat A zich meer inspanningen had moeten getroosten om te

onderzoeken of erflaatster bij testament over haar nalatenschap heeft beschikt. De kantonrechter overweegt hierover dat vaststaat dat A voorafgaand aan het aanstaande overlijden met erflaatster heeft gesproken over haar wensen omtrent de uitvaart en dat erflaatster niet had kenbaar gemaakt dat zij een testament had opgemaakt. Voorts had erflaatster – zo de kantonrechter – ‘geen wettelijke erfgenamen’ en al jaren geen contact met X. A had geen enkele aanleiding te veronderstellen dat er iemand in beeld zou kunnen zijn die in het verleden bij testament is aangewezen om de uitvaart te regelen. De kantonrechter is van oordeel dat onder deze omstandigheden niet gezegd kan worden dat A gehandeld heeft in strijd met hetgeen van haar in het maatschappelijk verkeer kon worden verwacht. Gelet op de omstandigheid dat na een overlijden met enige spoed gehandeld dient te worden om een uitvaart te regelen, kan niet gezegd worden dat A, wiens taak als bewindvoerder in beginsel was geëindigd, onrechtmatig heeft gehandeld jegens X. Ten slotte overweegt de kantonrechter dat, zelfs indien X als executeur de uitvaart had geregeld, zij de wensen van erflaatster had dienen te respecteren zoals zij deze als onbetwist gesteld met de buurman kort voor haar overlijden heeft besproken. De conclusie van het voorgaande is dat de gevorderde verklaring voor recht dat A onrechtmatig heeft gehandeld jegens X wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 22-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:3416

Zaaknummer: 10361436 \ CV EXPL 23-733

Rechters: A.M.S. Kuipers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aflossing van door erflaatster verstrekte lening wordt wel, en het bezit van diverse nalatenschapsgoederen wordt niet bewezen.

De zaak betreft een aantal bewijskwesties, onder meer over de vermeende aflossing van een lening en het bezit van (nalatenschapsgoederen). Over het eerste punt oordeelt de kantonrechter dat is komen vast te staan dat de handtekeningen op de kwitanties van erflaatster zijn. Deze kwitanties leveren op grond van artikel 157 lid 2 Rv dwingend bewijs op van de daarop vermelde betalingen. Bij gebreke van tegenbewijs staat daarmee vast dat er in totaal circa € 14.000 contant is afgelost op een door erflaatster verstrekte lening. Ook het bewijs van een andere aflossing/betaling slaagt, en daarmee concludeert de kantonrechter dat de lening volledig is afgelost. Eiser is niet geslaagd in het bewijs dat gedaagde het horloge, en enkele andere sieraden van erflaatster in bezit heeft.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 12-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:5766

Zaaknummer: 8885831 CV EXPL 20-4164 (E)

Rechters: J.W. Ponds

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een hogere eigen bijdrage Wlz en eventueel daardoor veroorzaakt interen op eigen vermogen zijn voor de kantonrechter geen redenen om machtiging te geven afstand te doen van erfrechtelijke aanspraken.

Erflaatster is overleden en was de moeder van [verzoeker] A en [rechthebbende] B. In haar testament heeft erflaatster A tot enig erfgenaam benoemd onder de last dat een bedrag ter grootte van de legitieme portie van B moet worden ondergebracht in een fonds. Uit dit fonds moeten de kosten van verzorging voor B worden betaald. B kreeg het levenslange recht van vruchtgebruik op dit fonds gelegateerd. Het fondsvermogen is onder bewind gesteld met A als bewindvoerder. A zet in zijn verzoek uiteen waarom het testamentair fonds niet in B's belang is en waarom het óók niet in haar belang is om een beroep te doen op haar legitieme portie. De kantonrechter vat een en ander op als een machtigingsverzoek om namens B afstand te doen van haar erfrechtelijke aanspraken in de nalatenschap. Volgens A heeft B het vermogen niet nodig omdat zij met de uitkeringen die zij ontvangt gemakkelijk in haar levensonderhoud en verzorging kan voorzien. Er blijft maandelijks geld over, waardoor B een spaarsaldo van € 35.000 bezit en er zijn geen grote uitgaven te verwachten in de toekomst. Verder neemt door het vruchtgebruik het (fiscale) vermogen van B toe, waardoor zij een hogere bijdrage moet betalen op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz). Deze hogere bijdrage kan niet worden gecompenseerd met de vruchten van het fondsvermogen, omdat dit onvoldoende rendeert. Een en ander heeft tot gevolg dat B inteert op haar vermogen. Dit is niet in het belang van B. Een beroep op de legitieme portie is financieel gezien nog ongunstiger omdat de eigen bijdrage van de Wlz dan nog hoger is. De kantonrechter wijst de verzoeken af. Afstand doen van haar erfrechtelijke afspraken is niet in het belang van A. Het feit dat A het geld uit de nalatenschap van erflaatster op dit moment niet nodig heeft, betekent niet dat dat in de toekomst ook zo is. Dit geldt des te meer nu het niet ondenkbaar is dat de financiering van de gehandicaptenzorg in de toekomst wordt uitgekleeft. Daarnaast doet een verhoging van de eigen bijdrage van rechthebbende op grond van de Wlz voor de kantonrechter niet ter zake. Aan een verhoging van de eigen bijdrage bij een groter vermogen, ligt immers de solidariteitsgedachte ten grondslag waarop ons sociale voorzieningenstelsel nu eenmaal is gebaseerd. Ten slotte heeft de kantonrechter in haar overwegingen meegenomen dat een testament in beginsel uitgevoerd dient te worden zoals een erflater dat heeft opgesteld. Voor

wat betreft het naleven van de bepalingen omtrent het testamentair fonds, vindt de kantonrechter het daarom van belang dat erflaatster haar testament kennelijk zo heeft willen inrichten ten behoeve van rechthebbende, ongeacht de door verzoeker genoemde consequenties.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:4479

Zaaknummer: 10608424 LT VERZ 23-2475

Rechters: A.M. Crouwel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

AIO-aanvulling op pensioen leidt tot opeisbaarheid van OBV-vorderingen.

Krachtens ouderlijke boedelverdeling (OBV) hebben erflaters kinderen een renteloze vordering op hun (stief)moeder. De vordering is onder meer opeisbaar als de echtgenote door volledige uitbetaling van de vorderingen in aanmerking zou komen voor een uitkering op grond van de Algemene Bijstandswet. Thans is in geschil of de vorderingen opeisbaar zijn geworden omdat de echtgenote een uitkering aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO-uitkering) ontvangt. De rechtbank legt de opeisbaarheidsclausule uit en heeft oog voor het feit dat in het testament 'Algemene Bijstandswet' (met een hoofdletter B) staat, terwijl deze ten tijde van het opmaken was vervangen door de Algemene bijstandswet (kleine letter b). Bij gebreke van aanwijzingen dat bedoeld is de opeisbaarheid afhankelijk te stellen van een specifieke, strikt naar de letter (B in plaats van b) ten tijde van het testament al vervallen wet, brengt een redelijke uitleg van het testament met zich dat ervan moet worden uitgegaan dat bedoeld is te verwijzen naar de wet die op het moment waarnaar de opeisbaarheid beoordeeld zou moeten worden, de bijstandsvoorziening regelt. Voorts constateert de rechtbank dat in het testament niet de (strengere) voorwaarde is gesteld dat daadwerkelijk een bijstandsuitkering wordt genoten, maar de (in beginsel lichtere) voorwaarde dat door volledige uitbetaling van de erfdelen aanspraak zou ontstaan op een bijstandsuitkering. Een redelijke uitleg van het testament brengt met zich dat aan die lichtere voorwaarde uiteraard in beginsel ook is voldaan als aan de strengere voorwaarde is voldaan en er zelfs zonder de uitbetaling van de erfdelen al recht bestaat op een bijstandsuitkering. De rechtbank beoordeelt de aard van de AIO-aanvulling als zijnde een aanvulling die door de SVB wordt verleend aan (kort gezegd) pensioengerechtigden die in zodanige omstandigheden verkeren of dreigen te geraken, dat zij niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Ter zitting is als voorlopig oordeel gegeven dat zij in ieder geval vanaf het moment dat zij deze aanvullende bijstandsuitkering ontvangt, in beginsel verkeert in de in het testament bedoelde situatie waarin de erfdelen opeisbaar zijn. Daarbij is ook besproken dat dit anders kan zijn als zou blijken – partijen verschilden hierover van mening – dat zij een zodanig vermogen heeft dat zij, gelet op de toepasselijke vermogensgrens, deze aanvullende bijstandsuitkering ten onrechte is gaan ontvangen. Het

moet ervoor gehouden worden dat de echtgenote terecht een aanvullende bijstandsuitkering is gaan ontvangen, zodat de erfdelen opeisbaar zijn geworden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 09-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7379

Zaaknummer: C/10/646650 / HA ZA 22-857

Rechters: P.G.J. van den Berg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Echtgenote vernietigt door erflater zonder toestemming tijdens leven verrichte schenkingen.

Erflater is in 2021 in India overleden. Hij laat zijn echtgenote achter, alsmede hun twee kinderen. Uit de in 2021 afgegeven verklaring van erfrecht blijkt dat erflater volgens het CTR niet over zijn nalatenschap heeft beschikt, dat de weduwe en kinderen erflaters erfgenamen zijn en dat zij de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard. In een eerdere uitspraak (ECLI:NL:RBMNE:2023:89, ERF 2023-0049) oordeelde de rechtbank onder meer dat een ter geschil ingebracht stuk niet de uiterste wilsbeschikking van erflater bevatte. In onderhavige zaak stelt de weduwe/eiseres dat door erflater tijdens leven gedane schenkingen wegens het ontbreken van de daarvoor krachtens artikel 1:88 lid 1 BW vereiste toestemming vernietigbaar zijn. De rechtbank verwerpt het niet-ontvankelijkheidsverweer van de begiftigde. Op grond van artikel 3:171 BW is iedere deelgenoot zelfstandig bevoegd een rechtsvordering tot (terug)betaling aan de gemeenschap in te stellen. De enkele omstandigheid dat eiseres in de kop van de dagvaarding niet vermeldt dat zij de procedure (mede) als deelgenoot in de huwelijksgoederengemeenschap en/of de nalatenschap heeft ingesteld, maakt niet dat zij niet-ontvankelijk moet worden verklaard of dat dit tot een onherstelbaar verzuim leidt. Uit het lichaam van de dagvaarding kan geen misverstand bestaan over haar hoedanigheid. Ook is niet relevant of eiseres al dan niet erfgenaam van erflater is. Een volgend geschilpunt betreft de vraag of de vordering tot vernietiging is verjaard. Volgens de rechtbank is daarvan geen sprake. Daarbij is niet relevant of de begiftigde wel of geen rekening hoefde te houden met de vernietiging. Uit artikel 3:52 lid 1 BW, aanhef en onder d BW in samenhang met artikel 1:89 lid 1 BW volgt dat de rechtsvordering tot vernietiging verjaart na drie jaar, gerekend vanaf het moment waarop deze bevoegdheid tot vernietiging aan de echtgenoot van wie de toestemming was vereist, ten dienste is komen te staan. De verjaringstermijn gaat lopen op het tijdstip waarop de betrokken echtgenoot daadwerkelijk bekend is geworden met het bestaan van de rechtshandeling. Eiseres heeft onder verwijzing naar het sinds 2013 ontbreken van een gezamenlijke huishouding voldoende gemotiveerd betwist dat zij al voor erflaters overlijden van de schenking wist. De verwijzing door de begiftigde naar de informatieplicht van artikel 1:83 BW en het fiscaal partnerschap van de echtgenoten, zijn onvoldoende om tot een ander oordeel te komen. Vervolgens merkt de rechtbank een aantal donaties aan als

bovenmatig en ongebruikelijk, en een aantal andere zijn tezamen maar ook afzonderlijk niet bovenmatig en/of ongebruikelijk.

Behalve verjaring is door de begiftigde aangevoerd dat de artikelen 6:204 en 6:207 BW toewijzing van de vordering tot vernietiging in de weg staan. Dit verweer gaat naar het oordeel van de rechtbank niet op. Artikel 6:204 lid 1 BW ziet op de situatie dat de ontvanger niet zorgvuldig heeft zorggedragen voor een goed dat hij heeft ontvangen en dat moet worden teruggegeven| de situatie van artikel 6:203 lid 1 BW dus. Die situatie is hier echter niet aan de orde. Er is immers een geldsom ontvangen (de situatie als bedoeld in artikel 6:203 lid 2 BW) en er hoeft niet hetzelfde geld te worden teruggegeven, maar een gelijk bedrag. Artikel 6:204 lid 1 BW is op dit geval dus niet van toepassing. Artikel 6:204 lid 2 BW beschermt degene die namens een ander, maar onbevoegd een onverschuldigde betaalde geldsom heeft ontvangen. Ook daarvan is in dit geval geen sprake. Ook artikel 6:207 BW bevrijdt de begiftigde evenmin van haar verplichting tot terugbetaling. De rechtbank begrijpt dat de begiftigde mogelijk een beroep wil doen op het laatste zinsdeel van artikel 6:207 BW. De begiftigde heeft namelijk gesteld dat als zij rekening had moeten houden met een terugbetalingsverplichting, zij de donaties had geweigerd of niet uitgegeven. Er is echter niet gesteld welke uitgaven zij daarmee bedoelt.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 15-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:3610

Zaaknummer: 533252 HA ZA 22-33

Rechters: J.G. van Ommeren

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur in hoedanigheid schadeplichtig aan erven op grond van onrechtmatige daad doordat verkoopopbrengst goederen niet in de nalatenschap zijn gevloeid.

De in 2017 overleden erflater heeft zijn partner [gedaagde X], (wijlen) zijn broer A en nicht B [eisers] tot erfgenamen benoemd; zij hebben de nalatenschap zuiver aanvaard. X is tevens tot executeur benoemd. X heeft een boedelnotaris aangesteld en heeft bij de afwikkeling hulp gekregen van Y. In 2021 hebben partijen een kwijting en décharge/vaststellingsovereenkomst ondertekend, waaraan gehecht een inkomsten- en uitgavenstaat. De rechtbank stelt dat de zaak geen afwikkelings-verdelingsgeschiedenis betreft, maar wel de vraag of X als executeur onrechtmatig heeft gehandeld door na te laten de opbrengst van vermogensbestanddelen toe te laten komen aan de nalatenschap. X meent dat de vordering moet worden afgewezen omdat in de vaststellingsovereenkomst afstand is gedaan van het recht om ontbinding of vernietiging, of wijzing van de gevolgen van de overeenkomst in te roepen uit welke hoofde dan ook. De rechtbank volgt dit betoog niet, omdat X aan eisers geen compleet en zo gedetailleerd mogelijk overzicht heeft gegeven van alle bezittingen en schulden. Ook heeft X eisers niet op een andere wijze deugdelijk in staat gesteld om een volledig beeld te kunnen vormen van de omvang van de nalatenschap. Aan de hand van de feiten beoordeelt de rechtbank of inderdaad gelden aan de nalatenschap zijn onttrokken en verbindt daaraan de conclusie dat X in haar hoedanigheid van executeur onrechtmatig gehandeld heeft en aansprakelijk is voor de door eisers geleden schade.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 16-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:5721

Zaaknummer: C/02/408502 / HA ZA 23-211 (E)

Rechters: D.T. Stoof

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Opname gelden na overlijden was onrechtmatig, maar omdat het saldo van de betreffende rekening tot de gelegateerde onderneming behoorde, lijden de erven geen schade.

Erflater is in 2017 zonder afstammelingen overleden. Erflater is de oom van partijen [die broers en zus van elkaar zijn]. In zijn testament heeft erflater de drie erven (eisers) benoemd tot erfgenamen, en aan gedaagde een legaat vermaakt van de vermogensbestanddelen behorende tot (of gebruikt wordende voor) het ondernemingsvermogen van zijn akkerbouwbedrijf. In 2017 is de notariële akte 'partiële afgifte legaat' gepasseerd, waarbij de executeur de woning met schuren, onder- en bijgelegen grond en verdere aan- en toebehoren, en een perceel akkerbouwgrond heeft afgegeven en geleverd aan gedaagde. Nadat de executeur en het afwikkelingsbewind (door tijdsverloop) zijn geëindigd, dagvaardt de (voormalig) executeur gedaagde tot terugbetaling van circa € 200.000 wegens onrechtmatige onttrekkingen aan de nalatenschap van erflater. Ter verzekering van deze vordering is beslag gelegd. In maart 2021 hebben ook de erven beslag gelegd op het perceel grond en in december van dat jaar is de executeur niet-ontvankelijk verklaard in zijn vorderingen. In conventie stellen de erven dat gedaagde het saldo op de bedrijfsspaarrekening (circa € 200.000) op onrechtmatige wijze heeft onttrokken aan de nalatenschap. Gedaagde stelt dat het saldo tot het gelegateerde behoorde. Volgens de rechtbank staan de onttrekkingen vast en is ook geen legaat met betrekking tot de rekening aan gedaagde afgegeven. Gedaagde was dus niet als legataris bevoegd over het saldo te beschikken. Een door erflater tijdens leven verstrekte en door diens overlijden geëindigde volmacht maakt dit niet anders. Ook de executeur en/of de bank konden niet bepalen dat gedaagde de volmacht kon blijven gebruiken. Het verrichten van de overboekingen was onrechtmatig. Het antwoord op de vraag of de erven schade hebben geleden, hangt af van het antwoord op de vraag of de bedrijfsspaarrekening tot het legaat behoorde. Uit de tenaamstelling van de rekening en de jaarstukken blijkt dit het geval te zijn, nu sprake was van een zakelijke rekening. De in reconventie gevorderde opheffing van het beslag, wijst de rechtbank af.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 09-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:5777

Zaaknummer: C/02/397096 / HA ZA 22-211

Rechters: E.K. van der Lende-Mulder Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nalatenschap door postume overboeking zuiver aanvaard, latere verwerping heeft geen effect. Geen rekening en verantwoording nodig over gebruik pinpas, geen onrechtmatig handelen/misbruik van omstandigheden.

Na het overlijden van moeder, zijn eiser A en gedaagde B haar enig erfgenamen. A stelt dat B in de tien jaar voor het overlijden van moeder een totaalbedrag van circa € 110.000 naar haar eigen rekening heeft overgeboekt c.q. contant ten behoeve van zichzelf heeft opgenomen. Het eerste oordeel van de rechtbank ziet op het al dan niet beneficiair aanvaard hebben door B van de nalatenschap. De rechtbank concludeert dat B na het overlijden van moeder bedragen van haar bankrekening heeft gehaald en daarmee onttrokken aan verhaal door schuldeisers. B heeft onvoldoende onderbouwd dat deze bedragen gebruikt zijn om schulden van de nalatenschap te voldoen. Dat B hiermee de begrafeniskosten heeft betaald, zoals zij heeft verklaard, komt de rechtbank niet geloofwaardig voor, onder meer omdat toen nog geen factuur voor de begrafeniskosten was ontvangen. Ook wanneer de betaling en overboekingen op de dag van het overlijden buiten beschouwing zouden worden gelaten, resteren substantiële overboekingen naar B; te weten twee keer overboekingen van € 450 en één keer een overboeking van € 300. De laatste twee bedragen vertonen daarbij overigens ook geen relatie met de gefactureerde begrafeniskosten. De rechtbank is gelet hierop van oordeel dat de nalatenschap kort na het overlijden van erflater zuiver is aanvaard. Deze keuze is onherroepelijk (art. 4:190 lid 4 BW), zodat B daarop niet heeft kunnen terugkomen door de beoogde latere verwerping. Haar stellingen daaromtrent blijven daarom onbesproken. Na ampele afweging van alle omstandigheden oordeelt de rechtbank verder dat niet gesproken kon worden van beheer door B, over de behoorlijkheid waarvan zij zich zou dienen te verantwoorden. De omstandigheden dat B een gemachtigdenpas in haar bezit had en daarmee uitgaven deed, betekenen op zich niet dat B ook het beheer heeft gevoerd. Dit ligt ten dele anders in het laatste halfjaar van het leven van moeder. Toch ziet de rechtbank onvoldoende aanleiding bij de beoordeling van de handelingen voorafgaand aan het overlijden een scheiding aan te brengen. Niet is gesteld of gebleken dat het uitgavenpatroon in die laatste periode afweek van dat in de periode voordien. Eventuele meeruitgaven kunnen zich mede laten verklaren door de omstandigheid dat moeder in die laatste periode zelf geen aankopen

meer deed. Op B rust dan ook geen verplichting om rekening en verantwoording af te leggen. Het moet er dan ook voor gehouden worden dat de tot de dag van het overlijden van erflaatster verrichte transacties door B met instemming van moeder zijn gedaan. Een deel van de na het overlijden naar haar eigen rekening overgeboekte bedragen moet B – als zijnde onverschuldigd betaald – wel terugbetalen. De rechtbank volgt A ook niet in diens betoog dat sprake zou zijn van krachtens artikel 7:176 BW vernietigbare handelingen, nu het daarvoor vereiste misbruik van omstandigheden niet is bewezen. Hetzelfde geldt voor de door A ingebrachte stellingen dat sprake was ongerechtvaardigde verrijking c.q. onrechtmatig handelen dan wel het verbeuren van een aandeel in verzwegen goederen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 09-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7103

Zaaknummer: C/10/643322 / HA ZA 22-666

Rechters: P.G.J. van den Berg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof komt niet terug op akte niet-dienen, mede omdat het niet-indienen van een memorie van antwoord is veroorzaakt door gebrekkige kennis van de wet- en regelgeving van de advocaat van geïntimeerde.

Op de rol van 28 maart 2023 stond geïntimeerde X – na eerder op de rol van 23 februari 2023 een ambtshalve uitstel daartoe te hebben gekregen – voor memorie van antwoord, ambtshalve peremptoir. Dat betekent dat op die rol de memorie van antwoord had moeten worden genomen, dan wel voor die proceshandeling uitstel had moeten worden gevraagd. De memorie is niet genomen, evenmin is daarvoor uitstel gevraagd. Aangezien termijnen ambtshalve worden gehandhaafd (art. 1.8 Landelijk procesreglement), is vervolgens bij rolbeslissing van 28 maart 2023 ambtshalve akte niet-dienen verleend. In de rolbeslissing van 4 april 2023 heeft het hof X in de gelegenheid gesteld zich bij akte uit te laten over wat hij met zijn H13-formulier van 28 maart 2023 heeft beoogd te bewerkstelligen. X stelt dat hij met dit H13-formulier heeft beoogd het geding te schorsen. Omdat volgens X na een schorsing geen proceshandelingen meer mogen worden verricht, heeft hij de memorie van antwoord niet ingediend. De advocaat van X was niet bedacht op een te verlenen akte niet-dienen. Ter onderbouwing stelt X onder meer dat op een akte niet-dienen kan worden teruggekomen en kort voordat de memorie van antwoord zou worden ingediend, werd vernomen dat appellante Y was overleden. X wilde voorkomen dat een arrest geen werking zou hebben jegens de erven, daarom wilde hij de procedure schorsen en de erven oproepen in het geding te verschijnen. De advocaat van Y bevestigt dat Y op 6 maart 2023 is overleden. De advocaat voert aan dat hij enige tijd daarna contact heeft gehad met de erfgenaam van Y en dat een veroordeling jegens Y daarom ook werking heeft jegens de erfgenaam. Immers, een erfgenaam volgt de overledene onder algemene titel op. Ook als dat anders zou zijn, dan zou het X nog niet van zijn verplichting ontslaan om de memorie van antwoord tijdig in te dienen. Er is kortom, geen reden om op de akte niet-dienen terug te komen. Het hof gaat in op het ter zake relevante kader, waaronder artikel 133 lid 4 Rv jo artikel 353 Rv en artikel 1.8 van het Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven (LPR). De rolbeslissing tot het verlenen van een akte niet-dienen is een tussenarrest waarbij een bindende eindbeslissing is gegeven. Het hof mag van een dergelijke beslissing in diezelfde instantie in

beginsel niet terugkomen. Omdat er sprake is van een ingrijpend gevolg van een akte niet-dienen, moet worden nagegaan of de eisen van een goede procesorde meebrengen dat van die eindbeslissing moet worden teruggekomen. Dat X beoogde de zaak te schorsen en daarom de memorie van antwoord niet heeft ingediend, maakt niet dat op de akte van niet-dienen moet worden teruggekomen. Relevant daarbij is dat sprake was van een fout van de zijde van X. Het hof verwijst naar de overwegingen van de rolraadsheer in de beslissing van 4 april 2023 en neemt die over. Van de advocaat van X mag worden verwacht dat hij op de hoogte is van voornoemde wet- en regelgeving en dat vanuit deze deskundigheid duidelijk moest zijn dat X niet het geding in hoger beroep kon schorsen op grond van artikel 225 lid 1 sub a Rv. Ook mag van de advocaat van X worden verwacht dat hij op de hoogte is van de in dit geval aan de orde zijnde termijn en de verstreckende gevolgen die het LPR verbindt aan overschrijding daarvan. Het hof is van oordeel dat de door X aangevoerde omstandigheden niet maken dat X daardoor zijn memorie niet had kunnen nemen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 08-08-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:2566

Zaaknummer: 200.317.083_01

Rechters: S.M.A.M. Venhuizen, E.H. Schulten en J.M.H. Schoenmakers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

A-G Wattel volgt het hof: een legaat aan een mantelzorgster vormt geen vrijgestelde (voldoening aan natuurlijke verbintenis) schenking; er is sprake van een belaste erfrechtelijke verkrijging.

In een uitgebreide conclusie gaat A-G Wattel in op de vraag of een toegekend legaat wegens tijdens leven verrichte werkzaamheden en ter voldoening aan een natuurlijke verbintenis, is belast met erfbelasting. De zaak kwam aan de orde in ERF 2023-0070. Het hof oordeelde dat het legaat aan X (een mantelzorgster) voor 15 jaar onbetaalde huishoudelijke arbeid, een belaste erfrechtelijke verkrijging was. In cassatie stelt X (I) dat het hof ten onrechte niet zelfstandig is ingegaan op de werknemersvrijstelling in de erfbelasting van artikel 32 lid 1 sub 10 SW en verder (II) dat het hof de vrijstelling van schenkbelasting voor voldoening aan een natuurlijke verbintenis ten onrechte niet van toepassing heeft geacht (art. 33 sub 12 SW), zo niet rechtstreeks, dan toch op grond van schending van het discriminatieverbod of het gelijkheidsbeginsel. A-G Wattel meent ad I dat het hof het mogelijke bestaan van een dienstbetrekking niet hoefde te onderzoeken, omdat uit het zittings-p.-v. blijkt dat X die stelling ondubbelzinnig heeft ingetrokken en het hof dus buiten het geschil zou gaan. Ook heeft X zelf gesteld dat geen loon werd betaald. De A-G leest ad II vier argumenten in het betoog van X: (a) omdat artikel 1 lid 7 SW voldoening aan een natuurlijke verbintenis aanmerkt als schenking, zijn de schenkbelastingvrijstellingen van toepassing| (b) reeds bij ondertekening van zijn testament heeft de erflater aan zijn natuurlijke verbintenis voldaan, zodat hij reeds toen heeft geschonken in de zin van de SW| (c) reeds met zijn verklaringen dat hij 'het later goed zal maken' heeft de erflater aan zijn natuurlijke verbintenis voldaan, zodat hij reeds toen heeft geschonken in de zin van de SW| (d) het verschil in fiscale behandeling van voldoening aan een natuurlijke verbintenis tijdens leven (vrijgesteld) en na overlijden (niet-vrijgesteld) schendt het discriminatieverbod of het gelijkheidsbeginsel. De A-G gaat in op deze argumenten en concludeert dat het cassatieberoep ongegrond is.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-08-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:711

Zaaknummer: 22/04790

Rechters: P.J. Wattel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legataris kan zich ter zake van de aan hem opgelegde sublegaten beroepen op het opschortingsrecht van artikel 4:125 lid 2 BW.

In een zaak die meerdere aspecten kent, oordeelt de rechtbank wanneer het aan de legataris X opgelegde sublegaat opeisbaar is. Op grond van het testament komen de vruchten aan de (sub)legatarissen toe vanaf de dag van de opeisbaarheid van de vordering. Voor wat betreft de opeisbaarheid van de vordering beroept X zich op het opschortingsrecht ex artikel 4:125 lid 2 BW. De rechtbank is van oordeel dat dit artikel analoog op de ten laste van X gelegateerde sublegaten van toepassing is. Aan X zijn onroerende zaken gelegateerd. Gelet op de hoogte van het ten laste van X gelegateerde bedrag aan de drie erfgenamen, is dit sublegaat de facto gelijk te stellen met een legaat tegen vergoeding van de waarde, althans een relevant deel daarvan. Ook volgens de eiser in conventie is de hoogte van het sublegaat zoals opgenomen in het testament, gerelateerd aan de geschatte waarde van de woning met aanhorigheden ten tijde van het opmaken van het testament. Aangezien de nalatenschap nog niet is verdeeld, kon X op grond van artikel 4:125 lid 2 BW de afgifte van de sublegaten opschorten. De inhoud van het testament staat daaraan niet in de weg. Dit leidt tot de conclusie dat de sublegaten, nu de nalatenschap nog niet is verdeeld, ten tijde van de afgifte nog niet opeisbaar waren en eiser in conventie geen aanspraak kan maken op de op zijn sublegaat opgekomen vruchten. In een waarderingsgeschil oordeelt de rechtbank dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is om een deelgenoot te houden aan 18 jaar geleden opgemaakte taxatie, ook als ervan wordt uitgegaan dat partijen destijds zijn overeengekomen dat de taxatie van de benoemde taxateurs bindend zou zijn.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 09-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:6137

Zaaknummer: C/02/342296 / HA ZA 18-159 (E)

Rechters: E.K. van der Lende-Mulder Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Op verzoek van de Staat wordt een vereffenaar benoemd in een nalatenschap waarin niet bekend is of en wie de erfgenamen zijn.

Namens de Nederlandse Staat wordt ex artikel 4:204 BW verzocht om een vereffenaar te benoemen in een nalatenschap waarin nog niet bekend is of en wie de erfgenamen zijn. De rechtbank is van oordeel dat de Staat gezien het bepaalde in artikel 4:226 lid 1 BW belanghebbende is bij het verzoek. In onderhavig geval is het niet bekend of er nog erfgenamen zijn, want de op dit moment gevonden erfgenamen hebben de nalatenschappen van erflater en erflaterster verworpen. De rechtbank is daarom van oordeel dat de Staat als belanghebbende kan worden aangemerkt. Omdat de nalatenschappen van erflater en erflaterster onbeheerd zijn en er wel bekende schuldeisers zijn, is er voldoende grond om een vereffenaar te benoemen. De Staat heeft voorgesteld het Rijksvastgoedbedrijf tot vereffenaar te benoemen. Die heeft zich bereid verklaard dat te doen en wordt dus tot vereffenaar benoemd.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 10-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7592

Zaaknummer: C/10/662225 / HA RK 23-708

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank heft in twee zaken testamentair bewind op.

In de zaken ECLI:NL:RBROT:2023:7594 en ECLI:NL:RBROT:2023:7590 heft de rechtbank op grond van artikel 4:178 lid 2 BW op verzoek van de rechthebbenden het testamentair bewind op. Reden om de verzoeken toe te wijzen is dat inmiddels meer dan vijf jaar na het overlijden van de instellers zijn verstreken en het aannemelijk is dat de rechthebbenden de onder bewind staande goederen zelf op verantwoorde wijze kunnen besturen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 25-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7594

Zaaknummer: C/10/661057 / HA RK 23-641 en C/10/659049 / HA RK 23-552

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Op verzoek van schuldeiser benoemt de rechtbank een vereffenaar.

Na het overlijden van erflater hebben diens zoon en 32 andere verwanten van erflater de nalatenschap verworpen. Erflater was enig aandeelhouder van X BV. X BV is eigenaar van een appartementsrecht dat is belast met een recht van hypotheek ten behoeve van verzoekster. De schuld die X BV op dit moment heeft aan verzoekster is circa € 27.000. Verzoekster wenst zo spoedig mogelijk over te gaan tot veiling van het registergoed, zodat de schuld voldaan kan worden. Omdat er geen bekende erfgenamen zijn, is het nodig dat er een vereffenaar wordt benoemd, zodat de openbare verkoop van het registergoed kan worden aangezegd aan die vereffenaar. In onderhavige nalatenschap is het op dit moment niet bekend wie de erfgenamen van erflater zijn. Een groot aantal erfgenamen heeft de nalatenschap van erflater verworpen. Het is daarnaast, gelet op de vele verwerpingen, ook mogelijk dat er geen erfgenamen gevonden worden. De nalatenschap zal dan onbeheerd blijven. Er is gelet op het voorgaande voldoende grond om een vereffenaar te benoemen in de nalatenschap van erflater, artikel 4:204 lid 1 onder a BW.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 15-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7593

Zaaknummer: C/10/662870 / HA RK 23-737

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat vermeende diefstal van een tot de nalatenschap behorend schilderij volstrekt ongeloofwaardig is, wordt afgifte daarvan bevolen.

A en B zijn broer en zus en erfgenamen van hun in 2021 overleden moeder. A heeft na het overlijden van moeder onder meer een schilderij en een bank meegenomen uit de kamer van moeder in het verpleeghuis. In april 2023 heeft de rechtbank de verdeling van de nalatenschap vastgesteld en het schilderij aan A en de bank aan B toebedeeld. Na tot afgifte te zijn gesommeerd, meldt de advocaat van A dat het schilderij is verdwenen en dat A aangifte van diefstal heeft gedaan, en dat de bank in het appartement van haar in Canada verblijvende dochter staat. In onderhavige procedure wordt A veroordeeld tot afgifte van de bank op het adres van B. Het verhaal van A dat zij het schilderij niet meer in haar bezit heeft, omdat het vermoedelijk is gestolen, acht de rechtbank volstrekt ongeloofwaardig en A wordt ook tot afgifte daarvan veroordeeld; een en ander op straffe van gemaximeerde dwangsommen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 18-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:5314

Zaaknummer: C/13/735327 / KG ZA 23-518

Rechters: R.A. Dudok

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Is de verzoekschriftprocedure tot benoemen van een vereffenaar een procedure als bedoeld in artikel 700 lid 3 Rv, en is misbruik gemaakt van procesrecht door beslagen pas op te heffen nadat een kort geding aanhangig is gemaakt, waardoor er grond is voor een reële proceskostenveroordeling?

Partijen zijn broers van elkaar. Hun moeder, hierna te noemen: erflaatster, is overleden. Op het moment van overlijden was erflaatster gehuwd met erflater. In haar testament is erflaatster niet afgeweken van de wettelijke verdeling. Gedaagde heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard. De daarna overleden erflater heeft eiser tot enig en algeheel erfgenaam en tot executeur benoemd. Aan gedaagde werd een bedrag ter grootte van diens legitieme portie gelegateerd. Eiser heeft deze nalatenschap beneficiair aanvaard en zijn benoeming tot executeur aanvaard. Gedaagde heeft aanspraak gemaakt op zijn legitieme portie in de nalatenschap van erflater, op de uitkering ter grootte van zijn erfdeel in de nalatenschap van erflaatster, en stukken opgevraagd ter zake de afwikkeling van de nalatenschap. Begin 2023 heeft gedaagde ter zake van zijn aanspraken ten laste van eiser q.q. conservatoir derdenbeslag gelegd op de tot de nalatenschap behorende liquide middelen en op de tot de nalatenschap behorende onroerende zaak. Aan het beslagrekest was onder meer ten grondslag gelegd dat eiser zijn wettelijke taken als executeur in het geheel niet (deugdelijk) uitvoert. Ook heeft gedaagde verzocht een professioneel bewindvoerder te benoemen. In juli 2023 is namens eiser richting (de raadsman van) gedaagde verzocht om de onderhavige beslagen feitelijk door te halen, omdat deze volgens het bericht niet zijn opgevolgd door een eis in de hoofdzaak en daarom onrechtmatig zijn, dit in combinatie met een aansprakelijkstelling voor de te lijden schade. Kort daarna heeft de rechter in de verzoekschriftprocedure tijdens de mondelinge behandeling, voorlopig oordelend, bevestigd dat de beslagen vervallen zijn. In augustus 2023 heeft gedaagde de gerechtsdeurwaarder de beslagen laten doorhalen en heeft de rechtbank in de verzoekschriftprocedure notaris X benoemd tot vereffenaar. In een dragende rechtsoverweging is geoordeeld dat eiser in ernstige mate tekortschiet in zijn verplichtingen. In onderhavige procedure vordert eiser uitsluitend nog een reële proceskostenveroordeling, met als grondslag dat gedaagde misbruik van procesrecht heeft gemaakt door de beslagen pas op te heffen nadat onderhavig kort geding aanhangig is gemaakt. Eiser stelt dat de gelegde

beslagen van rechtswege vervallen zijn, omdat er geen (tijdige) eis in de hoofdzaak is ingesteld ex artikel 700 lid 3 Rv. Het feitelijk handhaven van de beslagen is volgens hem dan ook onrechtmatig geweest. Uit artikel 727 Rv volgt voor wat betreft de beslagen op de onroerende zaken rechtstreeks dat gedaagde verplicht was om de inschrijving van deze beslagen in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding. Gedaagde voert onder verwijzing naar jurisprudentie in volgens hem vergelijkbare zaken aan dat de verzoekschriftprocedure (tot benoeming van een professioneel vereffenaar) als een eis in de hoofdzaak kan worden gezien zoals bedoeld in artikel 700 lid 3 Rv. De voorzieningenrechter overweegt dat de door de rechter (die het verlot tot beslaglegging verleent) bepaalde termijn waarbinnen de eis in de hoofdzaak dient te zijn ingesteld (art. 700 lid 3 Rv), als doel heeft te verzekeren dat – binnen deze termijn – die procedure aanhangig wordt gemaakt en te voorkomen dat de schuldeiser het beslag alleen als pressiemiddel gebruikt en na het leggen van het beslag blijft stilzitten. De gebruikte woorden ‘eis in de hoofdzaak’, moeten ruim worden uitgelegd. Daarbij moet het wel gaan om een met voldoende waarborgen omgeven procedure en moet de datum waarop deze eis wordt ingesteld, voldoende vaststaan (ECLI:NL:HR:2018:773 en de daarin genoemde jurisprudentie). Een verzoekschriftprocedure is zo een met voldoende waarborgen omgeven procedure waarbij de datum waarop de eis wordt ingesteld voldoende vast zal staan. Naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter kan de onderhavige verzoekschriftprocedure echter niet als een eis in de hoofdzaak worden gezien zoals hiervoor bedoeld. Die procedure strekt er immers niet toe om voor de vordering, waarvoor beslag is gelegd, een voor tenuitvoerlegging vatbare beslissing te verkrijgen waardoor het conservatoire beslag overgaat in een executoriaal beslag. De inzet van de verzoekschriftprocedure is de benoeming van een (professionele) vereffenaar, waarbij op voorhand niet gegeven is dat de rechtbank daartoe zal overgaan. Voor deze benoeming hoeft immers niet vast komen te staan of eiser in zijn hoedanigheid van executeur in de nalatenschap het bestaan en de omvang van een vordering van gedaagde juist heeft opgenomen in een (voorlopige) boedelbeschrijving en vice versa. De benoeming van een vereffenaar betreft bovendien een discretionaire bevoegdheid van de rechtbank. De gegrondheid en de omvang van het door de beslaglegger ingeroepen vorderingsrecht wordt dus niet (rechtstreeks/vanzelfsprekend) getoetst. Daarmee doet zich de vraag voor of gedaagde misbruik van procesrecht heeft gemaakt of onrechtmatig heeft gehandeld door de beslagen niet in februari 2023 feitelijk op te heffen en om die reden een reële proceskostenveroordeling moet worden uitgesproken. In dat kader overweegt de voorzieningenrechter wanneer daarvan sprake is en stelt onder meer dat bij het aannemen van misbruik van procesrecht of onrechtmatig handelen door zich in rechte te verdedigen, terughoudendheid past (ECLI:NL:HR:2017:2360). De voorzieningenrechter stelt hierbij voorop dat door eiser onbestreden is dat het leggen van de beslagen rechtmatig was, dat wil zeggen

niet vexatoir. Voorts staat vast dat eiser zich voor het eerst in juli 2023 richting gedaagde op het standpunt heeft gesteld dat de beslagen vervallen zijn vanwege het ontbreken van een eis in de hoofdzaak met het verzoek om deze feitelijk door te halen en hij zich daarvoor helemaal niet over de beslagen heeft uitgelaten. Omdat gedaagde dat standpunt vervolgens heeft betwist, terwijl een juridisch oordeel op dit punt in de jurisprudentie nog niet gegeven is, doet zich naar het oordeel van de voorzieningenrechter hier – anders dan eiser bepleit – de situatie voor dat gedaagde in rechte een standpunt heeft ingenomen dat achteraf onjuist blijkt te zijn. Hoewel naar het oordeel van de voorzieningenrechter [gedaagde] wist of had kunnen weten dat zijn verweer in twijfel is te trekken en hij daarmee dus een risico nam, doet zich hier gelet op het voorgaande niet de situatie voor dat het verweer op voorhand als evident onjuist ingeschat had moeten worden. Door het wel op een procedure aan te laten komen en dat risico te lopen, ziet de voorzieningenrechter echter geen termen aanwezig om de proceskosten te compenseren omdat partijen broers van elkaar zijn. Dit geldt met name nu gedaagde na de mondelinge behandeling in de verzoekschriftprocedure omtrent de houdbaarheid van zijn onderhavige verweer een gewaarschuwd mens was. Gedaagde heeft voorafgaand aan het kort geding genoeg kansen gehad om het beslag door te laten halen, alvorens eiser tot het dagvaarden van de aangezegde kortgedingprocedure is overgegaan. Door de beslagen pas op te heffen na de betekening van de dagvaarding, heeft gedaagde eiser onnodig op kosten gejaagd die anders voorkomen hadden kunnen worden. Gelet op het voorgaande wijst de voorzieningenrechter een reële proceskostenveroordeling af, maar wordt gedaagde als de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld in de proceskosten conform het liquidatietarief.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 31-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2023:3688

Zaaknummer: C/19/144775/KG Za 23-95

Rechters: C.P. van Gastel en M.E. van Rossum

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het gerecht oordeelt over de omvang van de nalatenschap, de inbrengplicht en de gevolgen van ontbrekende toestemming bij vermeende schenkingen.

De uitspraak in deze complexe zaak omvat maar liefst 35 pagina's en betreft de nalatenschap van de in 2010 overleden erflater A die in algehele gemeenschap van goederen met B was gehuwd. B, C [eisers in conventie en incident/gedaagden in (voorwaardelijke) reconventie] en D en E [gedaagden in conventie en incident, eisers in (voorwaardelijke) reconventie] zijn de erfgenamen van erflater. Het gerecht neemt als vaststaand aan dat zij de nalatenschap zuiver hebben aanvaard. Ook neemt het gerecht aan dat bij gebreke aan geclausuleerd vermogen de nalatenschap de helft van de ontbonden huwelijksgemeenschap omvat. Partijen strijden over de vraag wat allemaal wel en niet tot de nalatenschap behoort. Erflater bezat een groot aantal vennootschappen, waarmee hij samen met D en E ondernemingsactiviteiten ontplooiden waar B en C geen bemoeienis mee hadden. Over een en ander werd (ogenschoonlijk) geen accurate administratie gevoerd. Het gerecht stelt vast welke bestanddelen in elk geval tot de tot de ontbonden onverdeelde huwelijksgoederengemeenschap en daarmee voor de onverdeelde helft tot de nalatenschapsboedel behoren en over welke bestanddelen partijen van mening verschillen. In de uitgebreide uitspraak beoordeelt het gerecht vervolgens van die laatste categorie of deze al dan niet tot de nalatenschap behoren. Ook gaat het gerecht in op een eventuele inbrengplicht van vermeende door erflater gedane schenkingen en de gevolgen van het eventueel ontbreken van vereiste toestemming als bedoeld in artikel 1:88 BW. Met uitzondering van een transactie met betrekking tot een onroerende zaak, was volgens het gerecht geen sprake van directe en/of bovenmatige en niet-gebruikelijke schenkingen. Omdat de vernietigingsvordering van artikel 1:89 BW inmiddels is verjaard, concludeert het gerecht dat ter zake van de onroerende zaak enkel een inbrengplicht van de waarde resteert. Beroepen op ongerechtvaardigde verrijking en verzwijging ex artikel 3:194 BW wijst het gerecht af.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 30-08-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAA:2023:191

Zaaknummer: AUA202203288

Rechters: T.A.M. Tijhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Onttrekkingen aan het vermogen van overledene zijn gedaan zonder rechtsgrond als gevolg waarvan de nalatenschap een vordering uit onrechtmatige daad heeft op een erfgenaam, die vervolgens zijn aandeel in die vordering wegens verzwijging heeft verbeurd.

Het hof bevestigt het eerder in een tussenvonnis (ECLI:NL:GHARL:2022:4566) gegeven oordeel dat appellant heeft bewezen dat er vermogensverschuivingen hebben plaatsgehad tussen erflater enerzijds en zijn zoon X en diens echtgenote anderzijds (tot de in het tussenarrest genoemde bedragen). Deze zijn zonder rechtsgrond geschied. Derhalve behoort tot de nalatenschap van vader een vordering op X [en op zijn echtgenote] tot een totaalbedrag van € 946.282,26. Het hof constateert dat geïntimeerde er niet in is geslaagd tegenbewijs te leveren. Het hof merkt de vordering van de nalatenschap op X als een vordering tot vergoeding van schade die vader heeft geleden door een onrechtmatige daad (onttrekkingen aan het vermogen zonder rechtsgrond) van X [of zijn echtgenote]. Vervolgens oordeelt het hof dat X deze vorderingen heeft verzwegen en derhalve zijn aandeel daarin heeft verbeurd. De vordering was een goed van de nalatenschap en vaststaat dat X (die geacht moet worden te weten van het bestaan van die vordering) deze niet heeft gemeld aan appellant en heeft gezwegen waar spreken nodig was.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-09-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:7620

Zaaknummer: 200.259.318

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en M.E.L. Klein

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel strikt genomen niet van toepassing, past de rechtbank artikel 4:78 BW toe in een nalatenschap waarin door beneficiaire aanvaarding de vereffeningprocedure geldt.

In 2016 is erflaatster A overleden en in 2020 erflater B. Zij hadden één kind, eiser X. Gedaagde Y is zoon van X en dus de kleinzoon van A en B. A had B tot enig en bezwaard erfgenaam, alsmede executeur benoemd, en Y als verwachter aangewezen. B heeft Y tot enig erfgenaam benoemd. X heeft een beroep gedaan op zijn legitieme portie. Y heeft de nalatenschap van erflater beneficiair aanvaard. Eiser heeft een groot aantal vorderingen ingediend, onder meer tot het verstrekken van diverse stukken en bescheiden en de vaststelling van diens legitieme portie. Interessant is de overweging van de rechtbank dat de vordering van X is gebaseerd op artikel 4:78 lid 1 BW; een artikel dat strikt genomen alleen van toepassing is op de nalatenschap van erflaatster. De nalatenschap van erflater is beneficiair aanvaard en daarin geldt de vereffeningprocedure. Dan geldt artikel 4:78 lid 1 BW in beginsel niet. Dit zou betekenen dat de rechtbank in deze procedure alleen mag beslissing over de stukken in de nalatenschap van erflaatster en dat X zich met een verzoekschrift tot de kantonrechter zou moeten wenden voor stukken in de nalatenschap van erflater. Niet gesteld is dat bij de kantonrechter al een procedure tot vereffening loopt. De noodzaak tot een dergelijk verzoek aan de kantonrechter maakt de procedure nodeloos ingewikkeld, voor partijen onbegrijpelijk, en doet de proceskosten alleen maar oplopen. Dit kan niet de bedoeling zijn geweest van de wetgever. De rechtbank acht zich daarom op grond van artikel 6:2 lid 1 BW ook bevoegd ten aanzien van de stukken in erflaters nalatenschap en zal artikel 4:78 lid 1 BW naar analogie toepassen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 11-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:6547

Zaaknummer: 16/513676 HA ZA 20-1002

Rechters: M.A.A.T. Engbers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflaatster had samenlevingsovereenkomst per direct opgezegd, waardoor (ex-)partner conform testamentaire vervalclausule niet van haar erft.

Erflaatster A en B hebben informeel samengewoond. Op 21 november 2020 om 13:24 uur heeft appellant B een door A verstuurd aangetekende brief in ontvangst genomen. Diezelfde dag is A van de trap gevallen en om het leven gekomen. B bevond zich in de onmiddellijke nabijheid van A toen de val van de trap plaatsvond. Tegen B is in verband met de dood van erflaatster vervolging door het Openbaar Ministerie ingesteld. De strafzaak tegen hem is thans aanhangig. In eerste aanleg verzocht geïntimeerde X om een verklaring voor recht dat alle beschikkingen ten behoeve van B uit het testament van erflaatster op grond van de daarin opgenomen vervalbeschikking zijn komen te vervallen en dat zij – X – erfgenaam is van A. X verzocht ook een verklaring dat, indien en zodra B onherroepelijk veroordeeld wordt als bedoeld in artikel 4:3 lid 1 BW, hij onwaardig is in de nalatenschap van erflaatster. De rechtbank heeft verklaard dat de beschikkingen ten behoeve van B zijn komen te vervallen en de overige vorderingen zijn afgewezen. Het hof volgt B niet in zijn stelling dat de aangetekende brief een andere inhoud bevatte dan de opzegging van de samenlevingsovereenkomst. Dat geldt ook voor de stelling dat de rechtbank daaruit ten onrechte een opzegging per onmiddellijke ingang zag. Het hoger beroep slaagt niet en het hof ziet in de feiten en omstandigheden geen aanleiding om tot vergoeding van de werkelijke proceskosten over te gaan.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-09-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:7448

Zaaknummer: 200.315.594/01

Rechters: P.S. Bakker, M.A.F. Veenstra en J.W.A. Biemans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Appellant is deels niet-ontvankelijk omdat hij een erfgenaam mede in diens hoedanigheid van executeur dagvaardt, terwijl deze in eerste aanleg niet in die hoedanigheid heeft opgetreden.

A, B en C zijn broers en zus van elkaar en de kinderen van de in 2016 overleden erflaatster. De vader van partijen was reeds overleden in 2005. In haar testament heeft erflaatster A, B en C als erfgenamen aangewezen en C [gedaagde sub 1] als executeur aangewezen. C heeft die benoeming aanvaard en de nalatenschap is door de erven zuiver aanvaard. In eerste aanleg heeft C in persoon (niet in haar hoedanigheid van executeur) een procedure bij de rechtbank aanhangig gemaakt tegen de andere erfgenamen en gevorderd dat de rechtbank de verdeling van de boedel zal vaststellen. A en B zijn in die procedure niet in rechte verschenen, waarna eiser A in verzet is gekomen op het verstekvonnis van de rechtbank. De rechtbank heeft vervolgens het verzet grotendeels ongegrond verklaard. Tevens is de verdeling van de nalatenschap vastgesteld en een onzijdig persoon als bedoeld in artikel 3:181 lid 1 BW benoemd. A komt in appel en voorafgaand aan het inhoudelijk oordeel overweegt het hof dat A in hoger beroep C mede heeft gedagvaard in haar hoedanigheid van executeur. C heeft in eerste aanleg echter niet in die hoedanigheid opgetreden, maar, zoals ook ter zitting in hoger beroep is gebleken, als deelgenoot in de nalatenschap van erflaatster. Op grond van artikel 332 Rv moet een procedure in hoger beroep in beginsel plaatsvinden tussen dezelfde procespartijen als in eerste aanleg. Het hof overweegt dat de uitzonderingen op deze hoofdregel zich hier niet voordoen. A is dan ook niet-ontvankelijk voor zover C als executeur is gedagvaard. Vervolgens wijst het hof alle inhoudelijke grieven van A af.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 15-08-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:1935

Zaaknummer: 200.276.262/01

Rechters: J. Jonkers, H.A. van den Berg en M.C. Schenkeveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen gebruiksvergoeding verschuldigd omdat de overige erfgenamen deze pas vorderen, geruime tijd nadat de nalatenschapswoning door de mede-erfgenaam is verlaten.

Tot de nalatenschap van de in 2019 overleden erflaatster behoort een woning die door A – een van de erven/haar kinderen – wordt gebruikt. De overige erven hebben daarmee ingestemd en aanvankelijk zijn de vaste lasten door hen gezamenlijk en de gebruikerslasten door A voldaan. Vervolgens is het niet gelukt om overeenstemming te bereiken over een tijdelijke huurovereenkomst. De door moeder tot executeur benoemde mede-erfgenaam B heeft een notaris ingeschakeld, maar dit leidde niet tot overeenstemming over de verdeling van de nalatenschap. Conform de uitspraak in het door B aangespannen kort geding, heeft A de woning eind 2021 verlaten. Thans vorderen de overige erven een gebruiksvergoeding van A. Onder verwijzing naar artikel 3:166 lid 3 BW stelt de rechtbank vast dat A exclusief gebruik heeft gemaakt van de woning en dat dit in beginsel betekent dat zij de andere erfgenamen schadeloos dient te stellen. De omstandigheden leiden in dit geval tot een andere conclusie, mede gezien de (stilzwijgende) afspraak tussen partijen over de verdeling van de vaste en gebruikerslasten. Na het stranden van de onderhandelingen over de huurovereenkomst is die regeling ongewijzigd voortgezet. Ook later is geen aanspraak gemaakt op een gebruiksvergoeding. Deze is eerst bij de dagvaarding gevorderd, een tijdstip waarop A al geruime tijd uit de woning was. A hoefde er geen rekening meer mee te houden dat alsnog een gebruiksvergoeding zou worden gevorderd. In het licht van deze omstandigheden acht de rechtbank het in strijd met de redelijkheid en billijkheid dat A met terugwerkende kracht een gebruiksvergoeding is verschuldigd. Ook oordeelt de rechtbank dat de kosten van de door B ingeschakelde notaris niet alleen door A moeten worden gedragen. De rechtbank is van oordeel dat de notariskosten zagen op de afwikkeling van de nalatenschap van erflaatster en daarmee ten laste van de gezamenlijke erfgenamen komen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 30-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:5293

Zaaknummer: C/03/308959 / HA ZA 22-394

Rechters: E.C.M. Hurkens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat het meerderjarigenbewind was geëindigd door erflaatsters overlijden, bestond er geen taak voor de voormalig bewindvoerder om de geldigheid van het testament te betwisten, zodat de kosten daarvan niet ten laste van de nalatenschap (of de bij nietigheid anders opkomende erfgenamen) komen.

In 2007 zijn de goederen van erflaatster X op haar eigen verzoek onder bewind gesteld en is verzoeker A (destijds notaris) tot bewindvoerder benoemd. Na het overlijden van erflaatster in 2013 is A toestemming verleend om de geldigheid van het laatste testament van X aan te vechten en de kosten daarvan ten laste van de nalatenschap te brengen. De kantonrechter heeft die beschikking verleend, zonder iemand te horen, en met als enige motivering: ‘dat niet is gebleken van feiten en omstandigheden die zich verzetten tegen toewijzing van het verzoek’. In de vervolgens gestarte procedure oordeelde de rechtbank in een tussenvonnis dat de taak van A als bewindvoerder was geëindigd door de dood van X. Omdat de procedure nadien aanhangig was gemaakt, bestond er voor A geen mogelijkheid meer om het laatste testament van erflaatster aan te vechten. De verleende machtiging doet daaraan niet af. A moet op grond van artikel 1:445 lid 1 BW eindverantwoording afleggen aan de opvolgers van erflaatster dan wel als onzeker is wie dat zijn, op grond van artikel 1:445 lid 2 BW aan de kantonrechter. De door A ingestelde vorderingen werden afgewezen. Vervolgens is (door anderen) het laatste testament tevergeefs aangevochten. Thans vordert A dat de kosten die hij gemaakt heeft om het testament aan te vechten (ruim € 57.000) voor rekening van de nalatenschap komen. In eerste aanleg wijst de rechtbank de vordering af omdat de kosten niet vallen onder de opsomming van artikel 4:7 BW van schulden van de nalatenschap. Het hof volgt A niet in zijn stelling dat artikel 1:448 lid 3 BW een grondslag oplevert voor zijn vordering. Ingeval van einde van het bewind als gevolg van het overlijden van de rechthebbende, is er mogelijk nog een taak voor de gewezen bewindvoerder bij zaken die geen uitstel kunnen vergen (bijvoorbeeld rond de begrafenis of crematie indien directe nabestaanden daartoe niet in staat zijn), maar het aanvechten van het testament van de overledene valt niet onder dringende beheerswerkzaamheden als in dat artikel bedoeld. Ten aanzien van de personen die erfgenamen zouden zijn geweest als het laatste testament nietig was, is geen sprake van ongerechtvaardigde verrijking of zaakwaarneming en is ook geen

sprake van een met hen gemaakte afspraak tot vergoeding van de kosten.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-09-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:7686

Zaaknummer: 200.313.995/01

Rechters: J.H. Kuiper, M. Aksu en J.G. Knot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Als opvolgers onder algemene titel van moeder kunnen eisers zelf informatie opvragen ter berekening van hun legitieme portie in haar nalatenschap; in vaders nalatenschap heeft de enig erfgenaam/executeur de daarvoor vereiste stukken al verschaft.

Eisers vorderen van de executeur en enig erfgenaam van vader afgifte van informatie waarmee zij hun kindsdeel in de nalatenschap van vader en de legitieme portie in de nalatenschap van moeder kunnen berekenen. De rechtbank wijst de vorderingen af. In de nalatenschap van moeder kunnen eisers als erfgenamen en rechtsopvolgers onder algemene titel zelf de benodigde informatie verkrijgen. Het is ook niet zo dat er een verplichting van vader tot het verschaffen van informatie op de erfgenaam/executeur is overgegaan. In de nalatenschap van vader hebben eisers als legitimarissen op grond van artikel 4:78 BW wel recht op inzage en afschrift van alle bescheiden die zij nodig hebben om hun legitieme portie te berekenen. Aan die verplichting is echter al voldaan, want de erfgenaam/executeur heeft al stukken overgelegd en eisers onderbouwen onvoldoende dat daarmee hun legitieme portie niet kan worden vastgesteld. Ook hebben zij onvoldoende reden gegeven voor inzage in bankafschriften in de zeven jaar voor het overlijden van erflater.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 13-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2023:3745

Zaaknummer: C/19/138884/HA ZA 22-19

Rechters: C.P. van Gastel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omvang vordering schuldeiser op beneficiair aanvaarde nalatenschap vastgesteld.

In deze zaak stelt de rechtbank de omvang van de vordering van de voormalig advocaat van de erflater vast, waarmee deze als schuldeiser van de erflater opkomt in de beneficiair aanvaarde nalatenschap.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 30-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:5575

Zaaknummer: 716081

Rechters: R.H.C. van Harmelen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Incidentele vordering afgewezen omdat deze ziet op een materieel geschilpunt.

Zaak ECLI:NL:RBOVE:2023:3614 betreft een geschil ter zake van de verdeling van de nalatenschappen van de overleden ouders. In een vordering in het incident wordt gevorderd dat een volledige en gespecificeerde lijst wordt verstrekt van alle roerende zaken die zich in de nalatenschap van de vader en moeder van partijen bevinden. De rechtbank wijst de incidentele vordering af omdat de wet weliswaar geen limitatieve opsomming kent van de vorderingen die kunnen worden voorgelegd in incident, maar het bij deze vorderingen meestal gaat om kwesties van processuele aard en niet om beslissingen over een materieel geschilpunt. De vordering die nu in incident is voorgelegd, betreft volgens de rechtbank een onderdeel van het materiële geschil van partijen. De rechtbank begrijpt uit de stukken dat er door partijen over en weer al lijsten zijn gemaakt en gedeeld, maar dat partijen het niet eens zijn over de zaken die daarop zijn vermeld of die daarop zouden ontbreken. De inhoud van de lijst van roerende zaken is dus een onderdeel van het debat van partijen in de hoofdzaak en moet in dat kader nader beoordeeld worden. De rechtbank is daarom van oordeel dat dit geschilpunt zich niet leent voor een afdoening in incident.

In ECLI:NL:RBOVE:2023:3613 komt de rechtbank tot een soortgelijk oordeel. De vordering in het incident (kort en goed tot overlegging van bescheiden) heeft, naar het oordeel van de rechtbank, betrekking op het materiële geschil van partijen en maakt daar deel van uit. Eiser heeft wat dat betreft ook in de hoofdzaak een vordering ingesteld betreffende het overleggen van informatie en bescheiden die nodig zijn om zijn erfdeel te berekenen. In de hoofdzaak zal worden beslist over die vordering en over de vordering tot vaststelling van het erfdeel van eiser en over de vordering tot zekerheidstelling. Bij de beoordeling van de vorderingen in de hoofdzaak zal onder andere het verjaringsverweer aan de orde komen en dat verweer ziet ook op de gevorderde afgifte van bescheiden. De rechtbank is daarom van oordeel dat de vorderingen die nu in het incident aan de rechtbank zijn voorgelegd, zich niet lenen voor een afdoening in incident.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 06-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:3614

Zaaknummer: C/08/293325 / HA ZA 23-104 en C/08/296436 / HA ZA 23-184

Rechters: R.F. van Aalst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aanspraak door informele partner krachtens artikel 4:30b BW (Sint Maarten) op verzorgingsvruchtgebruik op nalatenschap wordt afgewezen.

De in 2019 te Sint Maarten overleden X was op dat tijdstip gehuwd met A en laat zes kinderen achter [geïntimeerden]. Vanaf 1984 tot zijn overlijden woonde A samen met appellante Y. In geschil is of Y krachtens artikel 4:30b BW Sint Maarten door de rechter voor de toepassing van de tweede afdeling titel 3 Boek 4 BW met een echtgenoot gelijk wordt gesteld en aanspraak kan maken op een vruchtgebruik van artikel 4:30 BW. Het Hof vat (ECLI:NL:OGHACMB:2017:17) de uitbreiding die artikel 4:30b lid 1 BW buiten het huwelijk geeft, op als door de wetgever bedoeld voor sprekende gevallen. Uit de feiten en omstandigheden leidt het Hof af dat dit een onvoldoende sprekend geval betreft en ziet daarom onvoldoende aanleiding om aan Y op de voet van artikel 4:30b lid 1 BW een vruchtgebruik ten laste van de nalatenschap toe te kennen. Daarbij is voor het bepalen van haar verzorgingsbehoefte relevant dat Y krachtens een door [een vennootschap van] erflater gevestigd vruchtgebruik inkomsten ontvangt uit de verhuur van een tweetal appartementen en ook een appartement in de Dominicaanse Republiek bezit.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 13-09-2023

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2023:165

Zaaknummer: SXM2021H00129

Rechters: E.A. Saleh, G.C.C. Lewin en C.J.H.G. Bronzwaer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris handelde niet onzorgvuldig door bij het eerste testament wel en het kort daarop gepasseerde tweede testament geen gebruik te maken van een verklaring omtrent de geestesgesteldheid van erflaatster.

Deze zaak komt er kort en goed op neer dat de notaris wordt verweten dat deze, anders dan bij het in juni 2014 door hem gepasseerde testament, ter zake van het in september 2014 gepasseerde testament géén gebruik heeft gemaakt van een door een deskundige opgestelde verklaring omtrent moeders geestesgesteldheid. Aldus heeft de notaris verzuimd om bij de totstandkoming van dit laatste testament op eenzelfde zorgvuldige wijze te handelen als ten opzichte van het testament van juni 2014. De wens van moeder om de ongelijkheid tussen de kinderen te corrigeren is door het testament van september 2014 volledig teniet gedaan. Door aldus te opereren heeft de notaris volgens klaagster zijn onpartijdigheid laten varen. Volgens het hof heeft de notaris voorafgaand aan het passeren van het gewijzigde testament, uitvoerig met moeder gesproken. Tijdens de bespreking op kantoor was moeder consistent in haar wensen. Dat de inhoud van het laatste testament van moeder sterk afweek van het voorlaatste testament uit juni 2014, zegt op zichzelf nog niets over haar wilsbekwaamheid. De voorgestane wijzigingen waren voor de notaris bovendien geen verrassing maar verklaarbaar, aangezien deze in lijn waren met de testamenten die zij en haar vooroverleden echtgenoot eerder hadden opgesteld. De notaris was ten tijde van het opmaken van het testament niet bekend met een diagnose 'beginnende dementie' in het zorgplan van moeder uit 2014. De diagnose dementie op zich leidt bovendien niet tot een algeheel onvermogen de wil te bepalen. Het hof acht de klacht dan ook ongegrond.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-08-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:1894

Zaaknummer: 200.324.823/01 NOT

Rechters: J.W.M. Tromp, E. de Greeve en J.T.A. van der Stok

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eerdere beneficiaire aanvaarding staat in de weg aan de later afgelegde verklaring van verwerping.

Erflater had een schuld van € 16.000 aan X. X vordert dat de (vermeende) erfgenamen van erflater tot voldoening daarvan worden veroordeeld. Het gerecht neemt aan dat gedaagde 4 de nalatenschap heeft verworpen. De stelling van drie van de overige andere gedaagden dat ook zij hebben verworpen, volgt het gerecht niet. Vaststaat dat zij in april 2021 beneficiair hebben aanvaard, zodat de in april 2022 afgelegde verklaring van verwerping geen effect sorteert. In geval van beneficiaire aanvaarding worden de erfgenamen niet met hun gehele vermogen voor de schulden van de nalatenschap aansprakelijk. Dit betekent dat erfgenamen tot voldoening van een schuld van de nalatenschap kunnen worden aangesproken indien en voor zover de nalatenschap over voldoende middelen beschikt. Dat de nalatenschap niet over voldoende middelen beschikt kan, anders dan namens gedaagden is betoogd, op voorhand niet worden gezegd. Wel staat in het kader van de vereffening niet vast of er nog meer schulden zijn. De vordering van X wordt in zoverre toegewezen, dat de vier overige gedaagden als (beneficiaire) erfgenamen van de erflater tezamen uit de nalatenschap het bedrag van € 16.000 aan X dienen te betalen, indien en voor zover de boedel daarvoor toereikend is.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 30-08-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAA:2023:183

Zaaknummer: AUA202102575

Rechters: T.A.M. Tijhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rijksvastgoedbedrijf is niet-ontvankelijk in verzoek tot het benoemen van een vereffenaar.

In de zaken ECLI:NL:RBNNE:2023:3803 en ECLI:NL:RBNNE:2023:3804 wordt door het Rijksvastgoedbedrijf namens de Staat op grond van artikel 4:204 lid 1 sub a BW verzocht een vereffenaar te benoemen. De rechtbank kan het Rijksvastgoedbedrijf niet volgen in haar stelling dat zij op grond van artikel 4:226 BW (thans al) als belanghebbende kan worden aangemerkt in een procedure tot benoeming van een vereffenaar. Het enkele feit dat het overgebleven saldo van de nalatenschap na verloop van twintig jaar mogelijk aan de Staat vervalt, kan het verzoek niet dragen. Dit geldt temeer nu vaststaat dat de respectievelijke erflaatsters een erfgenaam/erfgenamen hebben achtergelaten die nog geen keuze hebben gemaakt. Het valt niet uit te sluiten dat deze erfgenamen de nalatenschappen alsnog (beneficiair) zullen aanvaarden. Dat de erfgenamen de nalatenschappen thans onbeheerd laten en dat deze (nog) niet wordt vereffend, kan er niet toe leiden dat het Rijksvastgoedbedrijf toch als belanghebbende bij de verzoeken wordt aangemerkt.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 11-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2023:3803

Zaaknummer: C/18/221974 / HA RK 23-17 en C/18/222008 / HA RK 23-18

Rechters: M.A.B. Faber-Siermann en M. Sanna

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoge Raad laat oordeel van het hof in stand over het takenpakket van de executeur (heeft deze afwikkelingsbevoegdheid) en de vraag of alle kosten van door de executeur ingeschakelde deskundige schulden van de nalatenschap zijn.

De Hoge Raad beoordeelt het arrest van het hof Arnhem-Leeuwarden (ERF 2022-0290), ziet geen gronden voor vernietiging en doet de zaak zonder nadere motivering af (art. 81 lid 1 RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-09-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1166

Zaaknummer: 23/00034

Rechters: M.V. Polak, T.H. Tanja-van den Broek, H.M. Wattendorf, A.E.B. ter Heide, F.R. Salomons en F.J.P. Lock

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Moeder wordt veroordeeld om geld binnen vijf dagen op een BEM-rekening te boeken.

In 2021 heeft de kantonrechter bepaald dat het door de minderjarige uit de nalatenschap te ontvangen bedrag op een rekening met een BEM-clausule moet worden gestort. Ondanks diverse herinneringen van de rechtbank heeft moeder hieraan niet voldaan. Thans wordt verzocht om een uitspraak waarmee vader de deurwaarder kan inschakelen om tot incasso hiervan over te gaan. De kantonrechter vat het verzoek aldus op, dat is verzocht om een beschikking waarin moeder wordt veroordeeld om voornoemd bedrag over te maken op de rekening met BEM-clausule. Uit het dossier en het verhandelde ter zitting is gebleken dat moeder dit tot op heden heeft verzuimd. Ter zitting is een bankafschrift getoond waaruit bleek dat een lager bedrag op een bankrekening op naam van de minderjarige staat, en dat dit geen BEM-rekening was. Door de kantonrechter is aan het slot van de mondelinge behandeling aan de moeder meegedeeld dat haar redenen om het geld niet op een BEM-rekening te willen storten niet legitiem zijn. De kantonrechter veroordeelt moeder om het bedrag binnen vijf dagen op een BEM-rekening te boeken.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 11-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:7829

Zaaknummer: 10372920 VZ VERZ 23-2390

Rechters: C.J. Frikkee

Wetsartikelen: